

unicef
BM Çocuk Fonu

Belarus Cumhuriyeti
Sağlık Bakanlığı

unicef
BM Çocuk Fonu

BM Çocuk Fonu (UNICEF)
Belarus Cumhuriyeti Temsilciliği
e-posta: unicef@tut.by

**ANNENİN AİLEDEKİ
ROLÜ**

Dünyaya gelen çocuk hassas, harika, güzel ve çok bağımlı bir varlıktır. Hayatının ilk aşamalarında yalnızca birinin yardımıyla gelişebilir; bir yetişkinin varlığı, desteği ve bakımı olmadan büyük olasılıkla ölüme mahkûmdur ve kesinlikle toplumun eksiksiz bir üyesi olarak büyüyemeyecektir.

Çocuk hayatının ilk aşamalarında yakın yetişkinlerle (anne, baba, büyükanne ve diğerleri) bir aradadır ve etrafındaki dünyayla tanışması onlarla ve onlar aracılığıyla olur; ilk kez insan konuşmalarını duyar, faaliyetinin nesnelere ve araçlarına hakim olmaya ve ardından karmaşık insan ilişkileri sistemini kavramaya başlar. Hayatlarının ilk birkaç yılında yetişkinlerle iletişim kurma olanağından herhangi bir nedenle mahrum kalan çocukların, daha sonra "insanca" düşünmeyi, konuşmayı bir türlü öğrenemedikleri, sosyal ortama uyum sağlayamadıklarına dair bilinen pek çok örnek vardır.

Bu ifadenin eşit derecede çarpıcı bir örneği, bir çocuğun yetişkinlerle etkileşiminin yalnızca resmi çocuk bakımıyla sınırlı olduğu ve çocuk ile yetişkinler arasında tam bir duygusal iletişim olasılığının dışlandığı "Anaklitik Depresyon" olgusudur (Bu durum, küçük çocuk yetimhaneye yerleştirildiğinde oluşur.).

Bu tür çocukların hem fiziksel ve zihinsel hem de duygusal gelişim açısından akranlarının çoğunun gerisinde kaldığı kanıtlanmıştır: Oturmaya, yürümeye, konuşmaya daha geç başlarlar, oyunları zayıf ve monotondur ve genellikle nesnenin basit manipülasyonu ile sınırlıdır. Bu tür çocuklar genellikle pasiftir, meraklıdır ve diğer insanlarla iletişim kurma becerisine sahip değildir. Tabii ki açıklanan örnekler aşırı, atipik fenomenleri temsil etmektedir, ancak bunlar, çocukla yetişkinler arasındaki yeterli iletişimin çocukların zihinsel gelişiminin ve ruh sağlığının temeli olduğu gerçeğinin açık bir örneğidir.

Her şeyden önce çocuğun annesiyle fiziksel ve duygusal temas kurma ihtiyacı kendini gösterir. Böylesine önemli bir ihtiyacın karşılanmaması çeşitli zihinsel rahatsızlıklara neden olabilir. Çocuk, anne bedeninin meyvesidir ve ondan ayrılrsa fiziksel olarak giderek daha fazla özerk hâle gelse bile, daha uzun bir süre bu bedenin sıcaklığına, annesinin dokunuşuna, şefkatine ihtiyacı olacaktır. Çocuğun anneye olan bağlılığının incelenmesi, son yıllarda deneysel psikolojinin önde gelen alanlarından biri. Anne ve çocuk arasındaki fiziksel, ruhsal, zihinsel bağlantıdan daha güçlü ve daha yakın bir bağlantı yoktur. Anne bebeği taşır, ona hayat verir, sütüyle besler, ilk yaşam yönergelerini verir, ona şefkatle bağlanır, çocuğun canı yansa annenin de canı yanar.

Tam teşekküllü bir aile, çocuğun psikofiziksel gelişiminde büyük rol oynar ve özellikle çocuğun hayatının ilk yıllarında annenin rolü en önemlisidir. Çocuğun gelecekteki yetişkin yaşamını, yaşamının ilk yıllarında annesiyle olan ilişkisi temelinde inşa ettiği kanıtlanmıştır.

Annelere doğumlarından 3-5 yaşa kadar olan çocuklarıyla nasıl "doğru" iletişim kurabilecekleri konusunda açık ve basit talimatlar vermek için birçok girişimde bulunulmuştur ve bulunulmaktadır, çünkü kişiliğin ve karakterin temellerinin bu dönemde atıldığı, çevre dünyayla ilişkilerin ana kalıplarının bu dönemde oluştuğu bilinmektedir.

Herkes Spock'ın "Çocuk ve Çocuk Bakımı" kitabını bilir ve birçoğumuzun çocukları "Spock'a göre" yetiştirdiği bir dönem vardı. Ama artık bu kitapta yer alan savların birçoğunun tartışmalı olduğu ve çürütüldüğü zaman geldi. Örneğin; çocuğun kesinlikle bir programa göre beslenmesi gerektiği ifadesi, "istediği zaman besleme", "tamamlayıcı beslenmeye geçilmeli" ifadesi "sadece anne sütüyle ve mümkün olduğu kadar uzun süre" olarak, "Kucağa almayın" ifadesi "mümkün olduğunca sık kucağınıza alın" şeklinde değiştirilmiştir. Gerçek, her zaman olduğu gibi ortadadır. Spock'ın kitabındaki tek bir iddiayı çürütmek zordur: "Sevgi dolu bir anne, çocuğuna ne vermesi gerektiğini bilir."

Ayrıca çocuk psikiyatristleri ve psikoterapistleri arasında tartışmasız bir otorite olan çocuk psikanalisti D. Winnicott'un şu sözleri de aktarılabilir: "Bazen anneler yaptıkları her şeyin çok önemli olduğu fikrine kapılıyorlar ve bu durumda onlara bunu söylemek daha iyi olacaktır; aksi takdirde davranışları üzerinde kafa yormaya ve bunlarla daha kötü başa çıkmaya başlarlar."

Anneliği öğrenmek imkânsızdır ve kaygı, neredeyse fiziksel nitelikteki çok basit sevginin yerini tutamaz. O hâlde neden tüm bu soruları çözmeye uğraşasınız ki? Birinin bu işi üstlenmesi gerektiğine inanıyorum, çünkü aksi takdirde anne-bebek ilişkisinin bebeğin gelişiminin ilk aşamalarında ne kadar önemli olduğunu unutacağız.

Eğer bir anne fazla çaba harcamadan anne olmayı başarabiliyorsa asla müdahale etmemeliyiz. Kendini savunamayacaktır, çünkü neyle suçlandığını bile anlamayacaktır. Ona zarar veririz. Bu sadece bacağıнын kırılması olmayacak, kolda kanamalı yarası olmayacaktır. Bütün bunlar bu annenin çocuğunun ruhunun bozulmasına yol açacaktır. Bir anne, aslında önemsiz gibi görünen basit bir şeye gereksiz yere müdahale ederek neden olduğumuz bir yaralanmayı iyileştirmeye çalışmak için kaç yıl geçirecektir.

Genç bir annenin öğreneceği çok şey var. Uzmanlardan, çocuğun beslenmesine yavaş yavaş dâhil edilecek katı gıdalar, vitaminler, kilo alımının izlenmesi gibi pek çok faydalı şey öğrenecektir. Bazen anneye farklı şeyler hakkında konuşacaklardır, örneğin; çocuk yemek yemeyi reddettiğinde nasıl tepki vereceği hakkında.

Öte yandan, eğitilmiş bir profesyonel özel olarak nasıl yapılacağını öğrenmeden çocuğuna bakabilen bir annenin sezgisel bilgisine hayran kalabilir.

Aslında, sezgisel kavrayışın temel değeri, bunun öğrenme ile çarpıtılmamış doğallığında yatmaktadır.

İzin verirsiniz annenin küçük çocukla "başarısız" etkileşimlerine birkaç örnek, bu etkileşimlerin muhtemel nedenlerini ve muhtemel sonuçlarını verelim.

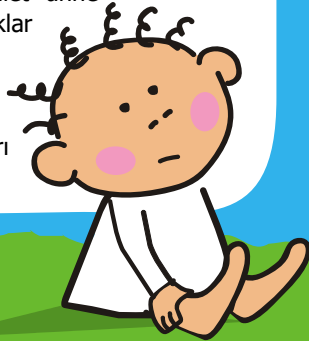

"Sakatlayan" anneler koşullu olarak birkaç türe ayrılabilir:

1. "HAYALET" ANNE

"Hayalet" anne çoğunlukla fiziksel ve zihinsel olarak ortada olmayan bir annedir. Çocuğuna kötü davrandığı söylenemez ama duyguları temel olarak çocuğa her zaman kapalıdır. Başka insanlara karşı açık ve yakın olmayı annesinden öğrenmez. Böyle bir anne şiddete başvurma eğilimindedir, her türlü temas olasılığını yok eder, duyguları kontrol eder, güçlü bir bağ kurulmasını engeller.

Böyle bir anne kişisel zorluklar yaşıyor olabilir ve bu nedenle dikkatini çocuğuna yöneltmez, çocuğu yalnız bırakır, bunun sonucunda da çocuk başkalarına güvenme yeteneğini yitirir. "Hayalet" anne öyle bir davranış sergiler ki çocuklar onu üzecekleri, kızdıracakları korkusuyla onunla hiçbir şey paylaşmaya cesaret edemezler. Bu koşullarda yetiştirme sonuçları şunlardır:

Uzaklık. Böyle bir anne tarafından yetiştirilen insanlar duygusal olarak asla bir grubun, bir ailenin parçası olamazlar.

Kapalılık. Zor zamanlarda yardım istemezler, kendi içlerine çekilirler, bu da onları sevenlerde derin hayal kırıklıklarına neden olur.

Güvensizlik, düşmanlık, saldırganlık. Bazıları bu duyguları insanları uzak tutmak için kullanır. Başkalarına güvenmedikleri için saldırıya geçerler ve kendilerine yaklaştırmaya çalışan herkesi uzaklaştırırlar.

İlişkilerin yeniden değerlendirilmesi. Bu kişiler yetişkin olduklarında "hayalet" annenin bıraktığı boşluğu dolduracak birini ararlar. Annelerinden almadıkları şeyleri onlara bir arkadaşın veya sevgilinin vermesini beklerler. Ancak hiç kimse bu kadar yüksek gereksinimleri karşılayamaz. Evliliğin kendilerini sihirli bir şekilde mutlu edeceğini hayal eden, hayatlarından memnun olmayan bekârlar, kural olarak, anne sevgisinin yerine geçecek bir şeyler ararlar.

Olumsuz ilişkiler. Başlangıçta başarısız olan, kendilerine güven vermeyen ilişkilerin bir sonucu olarak, bu tür insanlar yetişkin olduklarında olumsuz ilişkilerin kurbanı olurlar.

Boşluk. Bu, insanlığın bildiği en dayanılmaz duygusal durumdur. Çocuk ve daha sonra yetişkin, annenin sevgisine ve ilgisine karşılık vererek içeriden "beslenir." Sorun, kişinin karşılık verebileceği kimsenin olmaması durumunda ortaya çıkar. Sevgisini kabul edecek bir insanı olmayan çocuk içinde bir boşluk duygusuyla büyüyecektir. Uzak, erişilemez bir "hayalet" anne, aynı derecede uzak olan bir çocuk, ruhunda doyumsuz bir boşluk olan bir insan büyütür.

Uyuşturucu bağımlılığı. Bu terimin geleneksel anlamı, anne arayışının bir ifadesi olarak alkolizm ve uyuşturucu kullanımına, içsel boşluk hissini bastırmaya olanak tanıyan bir maddeye veya belirli bir davranış türüne başvurarak içsel boşluğu doldurma yollarından birine başvurmadır.

2. "PORSELEN BEBEK" ANNE

"Porselen Bebek" Anne tatsız veya gergin bir durumla başa çıkabilecek durumda değildir, bu nedenle "kolaylıkla döver." Sınırlar koyamaz, kendini ve çevresini kontrol edemez, yetişkin dünyasıyla baş etmeye hazır değildir. Bütün bunlar, onun annelik davranışında kendini gösterir:

Çocuğun sorunları onu tıpkı kendi sorunları gibi sıkır, bunaltır.

Bu durum, çocuk herhangi bir güçlü duyguyu ifade ettiğinde açıkça ortaya çıkar. "Porselen bebek", anne çocuğunu çok sevmesine rağmen çocuğun paniği, öfkesi, üzüntüsü veya korkusu onu yıldırır. Çocuğun güçlü "yanlış" duygularının tezahürü, suçlamalara ve cezalara yol açabilir.

"Porselen Bebek" kendi yoğun acılarla dolu dünyasında yaşar ve her şeyi bu duyguların prizmasından algılar. Çocuğu gerçekte çeliştiğinde, onun için çocuğun duyguları aracılığıyla kendi korkuları ve kafa karışıklığı ortaya çıkar.

YETİŞTİRMENİN SONUÇLARI:

İlişki sorunları. "Porselen Bebeklerin" kendileri için önemli olan insanlarla ilişkilerde sorunlarla karşılaşır ve ihtiyaç duydukları yakınlığı reddederler.

Saldırganlık. Kişi duygusal insanların zayıf ve sorumsuz olduğunu düşünerek onları eleştirmeye başlar. Biri sorunu ile ona yaklaştığında ona "kendini toparlamasını" ve "sızlanmayı bırakmasını" tavsiye etme eğilimindedir.

Kendi içine çekilme. Çocuk, porselen bebek gibi yetiştirilmesinin bir sonucu olarak öfke, korku, üzüntü hissettiğinde ya da başkalarında bu duyguları fark ettiğinde teması kesmeye alışabilir. Duygular onu bunaltır ve sonra kelimenin tam anlamıyla tüm mekanizmanın güvenli bir şekilde işlemesini sağlayan sigorta atar: Kelimenin tam anlamıyla duygusal olarak bu durumdan çıkar.

Çocuk bir "porselen bebek" tarafından büyütülmüşse yine de duygularını kontrol altına alacak birine ihtiyacı vardır.

3. OTORİTER ANNE

"Porselen bebek" anne, sadece çocuğa çocukluktan yetişkinliğe kadar uzanan sorunları yükleyen bir anne değil, aynı zamanda çocukta bağımsızlığı, kendini tanımlamayı ve sorumluluğu teşvik etmeyen bir annedir. Otoriter anne, çocuk üzerinde sürekli olarak kontrol kurar. Çocuğu her yerde ve her konuda kontrol eder. Annenin yakın denetimi olmadan çocuğun tek bir eylemi veya kararı gerçekleşmez. Anne, çocuğun tüm sorunlarını, hatta çocuğun kendi çözebileceği ve çözmek isteyeceği sorunları bile çözer.

YETİŞTİRMENİN SONUÇLARI:

"Hayır" diyememe. Çocukluğunda annesine karşı çıkmaya çalıştığında çatışmalarla karşılaşmış olmasından dolayı sevdiği kişilerle ilişkilerinde reddedilmenin olumsuz sonuçlarından korkar.

Kontrol sorunları. Kontrolcü anne, çocuğa ilişkilerde özgürlüğü öğrenme fırsatı vermez. İlişkilerin kontrol edilmesi gerektiğine ikna olmuştur ve annesi gibi başkalarını kontrol etmek için öfkeyi, suçu, manipülasyonu ve sevgiden mahrum bırakmayı kullanır. Sonuç olarak böyle bir insanı seven insanlar sürekli kontrolden sıkılır ve yavaş yavaş bu tür ilişkileri koparmaya başlar.

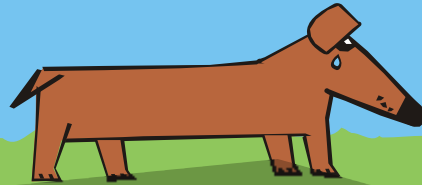
Yakınlıktan korkma ve kendini verme endişesi.

Çocuklukta kontrolcü anne, çocuğun kendisi olmasına izin vermez. Çocuk her zaman annesinin kontrolünü hisseder ve bunun sonucunda yetişkinlik döneminde ilişkiler kendisine çok yakın görünür, sevgi duygusunu kaybeder ve ilişkileri koparır, sevgilileri ise ne olduğunu bile anlamaz.

Düzensizlik. Annenin bu konudaki rolü de anahtardır.

Çocuklarını davranışlarına belli bir yapı ve sonuçlar belirleyerek disipline etmek istemeyen anneler, son derece düzensiz bir kişilik yetiştirirler.

Böyle bir çocuk hayatının sahibiymiş gibi hissetmez. Böyle bir kişi büyürken, hayatını yönetme kapasitesini kaybeder, çünkü bu onun yetenekleri ve eğilimlerini bilme, kendi tutkularını ve belirli şeyler hakkındaki duygularını anlamak demektir.

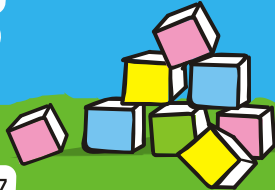
Sorumsuzluk. Çocuklar, başlarının belaya gireceğini anladıklarında özgürlüklerine nasıl sınır koyacaklarını kendileri bilirler. Kontrolcü anne, çocuğu sorumluluktan uzaklaştırır ve böylece ona kendi işlerinden ve eylemlerinden çocuğun değil, kendisinin sorumlu olduğunu öğretir. Çocuk, annesinin onun için her şeyi yapacağı fikrine alışı. Asla sorumluluk kabul etmez.

Uyuşturucu bağımlılığı ve bağımlılık sendromu.

Uyuşturucu bağımlılığı, aşırı yemek yeme ve kompulsif oruç, kişilik bozukluğunun belirtileridir.

Kaygı durumu ve panik ataklar. Kaygı genellikle hayatın kontrolden çıktığı hissinden kaynaklanır, yani kişi kendisini hayatının sahibi gibi hissetmez. Çevresindeki insanlarla ilişkileri yönetemediği ve işlevlerini güvenilir bir şekilde yerine getiremediği bir durumda olduğunu düşündüğünde korkar.

Başkalarını suçlama eğilimi.

4. "KAFA DERİSİ AVCISI" ANNE

"Kafa derisi avcısı" çocuğunun olumsuz duygular yaşamasına, kayıplarını kabul etmesine izin vermez. Mükemmel insan suçluluk veya utanç, başarısızlık ve kayıp duygularını yaşamamalıdır. Böyle bir anne çocuğunun kesinlikle mükemmel olmasını ister. Çocuğunun zayıflık göstermesine izin vermez. "Kafa derisi avcısı" anne, bunu isteyip istemediğine bakmaksızın çocuğunun bir gurur tasmaı olmasını ister.

YETİŞTİRMENİN SONUÇLARI:

Başkaları için çabalamak. "Kafa derisi avcılarının" büyümüş çocukları iletişim kurarken genellikle kendilerini mümkün olan en iyi şekilde sunmaya çalışırlar. Kişiliklerinin başka bir tarafını kullanmadıkları söylenebilir. Partnerlerini memnun etmek ve onu hiçbir konuda hayal kırıklığına uğratmamak için tüm güçleriyle çabalarlar, hata yapmamak ve eksikliklerini ortaya çıkarmamak için her zaman tetiktedirler.

Depresyon. "Kafa derisi avcısının" büyümüş çocukları genellikle depresyona girer. Kişisel veya profesyonel alandaki herhangi bir başarısızlık korkunç bir gerçeği ortaya çıkarır: Umdukları mükemmel hayata sahip olamazlar. Başarısız bir evlilik, boşanma, çocuklarla kavgalar, işteki zorluklar; tüm bunlar hayali paramparça eder. Bu insanların başarısızlıkla başa çıkmalarına yardımcı olacak "kasları" yoktur ve bu nedenle ve depresyonun pençesine düşerler, gerçekte ne olduklarının ortaya çıkacağı konusunda umutsuzluğa kapılırlar.

Kaygı, utanç, suçluluk. "Kafa derisi avcısının" çocuğu, annesini, kendisini ve diğer insanları hayal kırıklığına uğratıp uğratmayacağı konusunda her zaman endişelenmek zorundadır. Tüm insanların beklentileri yalnızca kendisine odaklanmış gibi gelir, sürekli utanç ve suçluluk duygusu yaşar, hummalı bir şekilde mükemmelliğe ulaşmaya çalışır. Böyle bir kişi, ruhunun derinliklerinde neredeyse tüm hayatının bir aldatmaca olduğunu ve onun gerçek, derinlerde saklı "ben"ini kimsenin bilmediğini anlar. Bu yüzden sürekli acı çeker.

Zararlı alışkanlıklar ve bağımlılık. Zararlı alışkanlıklar ve çeşitli bağımlılıklar, acı verici bir gerçeklik algısı için geçici anestezi görevi görür. Bunun 2 nedeni vardır: Birincisi, kişiyi ne olduğu düşüncesinden, kendini affedemediği tüm kötü şeylerden ve tüm başarısızlıklardan uzaklaştırır; ikincisi davranış sapmaları, kendisini kendisi gibi hissettiği tek sığınak hâline gelir.

5. "PATRON" ANNE

"Patron" anne, çocuğun bağımsız, işlevleri normal olan bir yetişkin insan olma yeteneğini baltalar. Böyle bir anne çocuğa itaat etmeyi öğretir, aile ilişkilerinde otoritesini ortaya koyar, katı ev kurallarını tek başına belirler ve bunlara uyulmasını talep eder. Böyle bir anne tarafından büyütülmenin sonuçları çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir.

"Alt konum":

Böyle bir insan sürekli olarak kendini diğerlerinden daha altta hisseder. Bazı yetenekleri, düşünceleri, gücü keşfetse dahi kızgınlığa neden olmaktan korkar. Genellikle böyle bir kişi, nesnel verilere göre güvenebilecek olmasına rağmen başarıyı reddeder. Hem işindeki hem de kişisel yaşamındaki başarısızlıklar onu rahatsız eder; potansiyelini gerçekleştiremez. Sadece "kuralları" bilirse kendini güvende hisseder. Böyle bir kişi çoğu zaman, kendi başına düşünme ihtiyacından kaçınmak için otoriter bir "guru" seçer ve idolünün saygısını kazanmak için her şeyi yapar.

"Üst konum":

"Alt konumdaki" kişi çocuk rolünü sürdürürken, aynı sapmanın bir başka tezahürü de "üst konum" olabilir: Kişi otoriter davranır, başkalarına liderlik etmeye ve eylemlerini kontrol etmeye çalışır. Aslında böyle bir insan da kendini "küçük" hisseder ama benimsediği iletişim tarzı bu duyguyu telafi etmesini sağlar. Kendisini ebeveyn rolüyle özdeşleştirir ve böylece kendisinin çocuk rolünün üstesinden gelir. Böyle bir kişi astarına, çoğu zaman arkadaşlarına ve evlilik partnerine kibirli ve eleştirel davranır. Son söz mutlaka kendisine ait olmalıdır, onun görüşü tartışılmaz. "Ya benim istediğim olacak ya da hiç olmayacak." Böyle insanlar genellikle son derece

profesyonel ve talihli olsalar da bu onlar için yeterli değildir: Herkesi geçmeleri, herkesle rekabete girmeleri gerekir.

"İsyancılar":

Üçüncü davranış biçimi aslında "alt konumun" tezahürünün aynısıdır, ancak bu durumda ebeveyn otoritesine duyulan öfke, onaylanmama korkusunun bile önüne geçer. Kişilik gelişimi açısından bakıldığında bu daha ilericidir, çünkü kişi kendisinin saldırgan enerjisine erişir ve yetişkinliğe geçiş sırasında daha fazla bağımsızlığa sahip olabilir. Ancak burada ilişki sorunları çözülmeden kalır. İsyancı her türlü kuralı ve otoriteyi reddeder. Böyle bir kişi özgürlük ve saygı eksikliğinden şikâyet eder, ancak bunların bedelini daha büyük bir sorumlulukla ödemeye hazır değildir. Sürekli bir protesto hâlinindedir; ne istediğinden çok ne istemediğini çok daha iyi bilir. Bu onun hiçbir zaman yetişkin olmadığını kanıtlar. İsyancının bir ebeveyne ihtiyacı vardır, yoksa kime isyan edecek! Ebeveynlere olan böyle bir ihtiyaç olgunlaşmamışlığın bir işaretidir.

Bu nedenle anne ile ilişkiler çocuğun gelişiminde baskın bir rol oynamaktadır. Babanın, özellikle erken çocukluk döneminde çocuğun yetiştirilmesindeki rolünün, çoğunlukla babanın geleneksel "geçim sağlayıcı ve koruyucu" rolünü yerine getirmesi ve anneye zihinsel rahatlık sağlamasıyla ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Ancak bu durum son yıllarda psikanalistler tarafından yeniden değerlendirilmektedir. Daha yaşamın ilk yılında babanın aşağıdaki görevleri ayırt edilebilir:

Anne çocuğun kendi iç dünyasına hâkim olmasına izin verir, çünkü küçük çocuk "kendisine annesinin gözünden bakar" ve babası onu kucağına aldığı anda, hoplattığında ve onunla oynadığında dış dünyaya hâkim olmasına izin verir.

Baba, çocuğun annesinin dikkatinden mahrum kaldığı durumları hafifletmeye yardımcı olur. Anne gelemiyorsa baba yanındadır.

Sağlıklı bir çocuk saldırganlığı mutlaka hem babaya hem de anneye yönlendirir. Anneyi seven sevgi dolu bir baba varsa çocuğun kendi gelişimi açısından saldırganlıklarıyla acısız bir şekilde baş etmesi daha kolaydır. Çocuğun böyle "kötü" bir anneyi bile sevebilme tecrübesi vardır. Yetişkin yaşamında başkalarıyla ilişkiler kurması onun için daha kolay olacak, insanları "mükemmel" ve "korkunç" olarak ayırmayacak, yani daha olgun bir birey olarak büyüyecektir.

Çocuk, mutlu bir annenin yanında mutlu ve sağlıklı bir şekilde büyür; bu model, çocuk uzmanları tarafından uzun zamandır bilinmektedir. Çocuk büyüdükçe, babanın ve diğer aile üyelerinin onun yetiştirilmesinde ve gelişimindeki rolü daha önemli hâle gelir, ancak anne her şeyden önemlidir ve öyle kalacaktır.

Birbirini seven ebeveynlerin ilişkilerini gözlemleyen küçük çocuk, bu ilişkileri yetişkinliğinde kullanacağı bir model olarak "hafızasına kazır, bilinçsizce "özümser."

Bir çocuk babasız büyüyorsa psikanalistler, çocukların, babayla iletişim eksikliğinin akranlarla ilişkiler yoluyla telafi edildiği okul öncesi kurumlara verilmesini önermektedirler: Tam ailelerden gelen çocuklar öğrendikleri ilişkileri "yayınlar."

Literatür:

D.V. Vinnikot "Aile ve kişilik gelişimi. Anne ve çocuklar" 2004.
G.G. Filippova. "Annelik Psikolojisi . Eğitim Kitabı" 2002.
S.L. Rubinstein. "Genel Psikoloji Temelleri", 1999.
G. Klau ve J. Townsend. "Anne Faktörü", 2000.
UZ "GKDPND"
Psikoterapist-Doktor E.V. Navitskaya